

Seija Anneli Koivusalo Loe

Den pedagogiske tilretteleggingen av studiet

Kompletterende utdanning for sykepleiere med utdanning fra land utenfor EU/EØS og Sveits. Et pilot- og samarbeidsprosjekt med Sykehjemsetaten i Oslo, Nordlandia Care og Diakonhjemmet omsorg.

Prosjektrapport

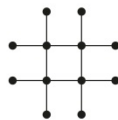
Den pedagogiske tilretteleggingen av studiet

**Kompletterende utdanning for sykepleiere med utdanning
fra land utenfor EU/EØS og Sveits**

Et pilot- og samarbeidsprosjekt med Sykehjemsetaten i Oslo,
Nordlandia Care og Diakonhjemmet omsorg

Seija Anneli Koivusalo Loe

VID rapport 2020/3

VID

Denne rapporten er utgitt av

VID vitenskapelige høgskole
Postboks 184, Vinderen
N-0319 Oslo
<http://www.vid.no/>

Rapport: 2020/3

ISBN: 978-82-93490-50-0, elektronisk

ISSN: 2464-3777

Elektronisk distribusjon:

VID vitenskapelige høgskole
www.vid.no

Omslag

Dinamo

Opphavsrettigheter

Forfatteren har opphavsrettighetene til rapporten.

Nedlasting for privat bruk er tillatt.

Mangfoldiggjøring, videresalg av deler eller hele rapporten er ikke tillatt uten avtale med forfatterne eller Kopinor.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	4
2 Oppdragsbeskrivelse og målsetting.....	4
3 Nasjonale føringer	6
4 Tilpasninger til nasjonale føringer og fagplaner	7
5 Gjennomføring	8
5.1 Første semester	9
5.2 Andre semester	9
5.3 Tredje semester	10
5.4 Fjerde semester.....	10
5.5 Emneevaluering av teori- og praksisstudier	11
6 Implementering av tilleggskrav i henhold til «Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell».....	11
6.1 Tilleggskrav: Kunnskap om oppbygging og organisering av helse- og omsorgstjeneste	11
6.2 Tilleggskrav: Kunnskap om helse-, trygde- og sosialrett.....	14
6.3 Tilleggskrav: Kunnskap om kulturforståelse	15
6.4 Tilleggskrav: Kunnskap om nasjonale satsningsområder	15
6.5 Tilleggskrav: Håndtering av legemidler.....	16
6.6 Tilleggskrav: Fagprøve	17
7 Diskusjon.....	18
8 Konklusjon	21
Referanser.....	22

1 Innledning

Tidlig i 2016 gjennomførte Norlandia Care en kartlegging i sine sykehjem som viste at et stort antall av deres helsefagarbeidere hadde en sykepleierutdanning fra et land utenfor EU/EØS, og alle hadde fått avslag av Statens autorisasjonskontor på søknad om autorisasjon som sykepleier. Den samme problemstillingen var det å finne ved sykehjemmene til Diakonhjemmet Omsorg. Disse to aktørene tok da kontakt med VID Vitenskapelige Høyskole Oslo for å sjekke mulighetene for å lage et individuelt tilpasset kompletterende kvalifiseringsløp som til sist sikrer norsk autorisasjon som sykepleier. Fakultetet for helsefag utarbeidet en skisse til et studieprogram tilpasset den enkelte student, slik at de får kvalifisering i de fag de mangler (Sykehjemsetaten i Oslo, 2017).

Våren 2016 tok Norlandia Care, Diakonhjemmet Omsorg og VID Vitenskapelige høyskole Oslo kontakt med Sykehjemsetaten i Oslo kommune for å høre om de var interessert i et samarbeid. Som en følge av denne henvendelsen gjennomførte Sykehjemsetaten en kartlegging i sine sykehjem som viste at ca. 90 medarbeidere i kommunens kommunale sykehjem/helsehus som hadde en ikke-godkjent sykepleierutdanning fra et land utenfor EU/EØS. Norlandia Care gjennomførte lignende kartlegging i sine sykehjem/hjemmetjeneste og det viste seg at det samme gjaldt for ca. 50 medarbeidere hos dem (Sykehjemsetaten i Oslo, 2017).

Det ble søkt prosjektmidler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Søknaden ble innvilget, knyttet til kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd for 2018 og 2019.

Prosjektet hadde en tidsramme fra høsten 2017 til 31.12. 2019.

2 Oppdragsbeskrivelse og målsetting

Oppdragets mål var kompletterende utdanning til 20 sykepleiere utdannet utenfor EU/EØS som ikke har norsk godkjenning slik at de kan søke offentlig godkjenning som sykepleiere. Målet var også å sikre kvalitet i tjenesten og pasientsikkerhet gjennom økt sykepleierkompetanse.

Følgende hovedmål var viktig for prosjektet:

- Helsefagarbeiderne i prosjektet oppnår autorisasjon som sykepleiere.
- Øke rekruttering for å dekke fremtidige behov for sykepleierkompetanse.
- Styrket kvalitet i tjenesten.

Følgende delmål var viktig for prosjektet:

- Øke rekruttering for å dekke fremtidige behov for sykepleierkompetanse.
- I større grad møte de statistiske framskrivninger når det gjelder behov for sykepleiere og helsepersonell.
- Skaffe til veie en oversikt over antall sykepleiere utdannet utenfor EU/EØS uten norsk godkjenning som sykepleiere i Sykehjemsetaten, Norlandia Care og Diakonhjemmet Omsorg.

(Sykehjemsetaten i Oslo, 2017).

Prosjektets styringsgruppe besto av:

- Torhild Bjerkreim, prodekan, VID vitenskapelige høyskole, Oslo
- Riikka Aubert, direktør, Norlandia Care
- Anne Grethe Slåtten, HR-direktør og ass. direktør, Diakonhjemmet Omsorg
- Anne-Kristin Bjerga Bjåen, direktør kvalitet og utvikling, Sykehjemsetaten i Oslo
- Yvonne Skau, spesialkonsulent, Sykehjemsetaten i Oslo, prosjektkoordinator/sekretær

Prosjektets arbeidsgruppe besto av:

- Fra arbeidsgiversiden:
 - May Borgan, spesialkonsulent HR, Sykehjemsetaten i Oslo (Invitert etter behov)
 - Mona Kjekshus, spesialkonsulent, Sykehjemsetaten i Oslo (Invitert etter behov)
 - Vibeke Sollund, HR-rådgiver, Norlandia Care
 - Anne Grethe Slåtten, HR-direktør og ass. direktør, Diakonhjemmet Omsorg
- Fra arbeidstakersiden:
 - Birgit Jensen, hovedtillitsvalgt NSF, Sykehjemsetaten i Oslo
 - Katrine Jacobsen, hovedtillitsvalgt Fagforbundet, Sykehjemsetaten i Oslo
- Prosjektleder ved VID vitenskapelige høyskole, Seija Anneli Koivusalo Loe, høyskolelektor
- Prosjektleder ved Sykehjemsetaten i Oslo, Yvonne Skau, spesialkonsulent

- Helsedirektoratet ved Veronica Torp, seniorrådgiver/Svanhild Pauline Troning Stenshol, seniorrådgiver

Dosent Birgit Brunborg Pay utarbeidet den første fagplanen for kompletterende utdanning. Denne ble brukt som rettesnor for å komme i gang med utdanningen. Det ble senere utarbeidet en ny studieplan med emneplaner som ble godkjent i Utdanningsutvalget den 13.06.2019 (Fakultet for helsefag VID, 2019). Førsteamanuensis Hilde Lausund bidro med i oppstarten av studiet ved å gå gjennom søknadene. Videre arbeidet hun med emneplanene til det første og andre semesteret sammen med høskolelektor Seija Anneli Koivusalo Loe, prosjektlederen ved VID.

3 Nasjonale føringer

Fra og med januar 2017 er det stilt nye krav for å oppnå autorisasjon som helsepersonell i Norge for søkere med utdanning fra land utenfor EU/EØS og Sveits. Endringene innebærer blant annet at søkere fra disse land må bestå kurs i nasjonale fag for å oppnå autorisasjon som helsepersonell (Helsedirektoratet, 2019).

Kravet om kurs i nasjonale fag er regulert i forskrift om tilleggskrav for autorisasjon som helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits (FOR-2016-12-19-1732 Helse- og omsorgsdepartementet).

Nasjonale fag består av følgende emner:

- oppbygningen og organiseringen av helsetjenesten
- helse- og sosialrett
- kulturforståelse
- nasjonale satsningsområder

Leger, tannleger, sykepleiere og farmasøyter må også bestå kurs i legemiddelhåndtering, som arrangeres i forbindelse med kurs i nasjonale fag. Alle som søker om autorisasjon som helsefagarbeider, sykepleier, lege eller tannlege må gjennomføre og bestå en egen fagprøve. Fagprøven er en praktisk, muntlig og skriftlig prøve som måler om søkeren har de teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter som er nødvendige for arbeid i det norske helsevesenet.

Helsedirektoratet vil gi informasjon om hvordan søkeren kan gjennomføre fagprøven når utdanningen er vurdert som jevngod eller søker er vurdert som kyndig (Helsedirektoratet, 2019).

Alle helsepersonellgrupper fra land utenfor EU/EØS og Sveits må bestå en godkjent norsk språkprøve på B2-nivå på Europarådets nivåskala for språk (CEFR) for å oppnå autorisasjon i Norge. Godkjente språkprøver som kan måle språkferdigheter på B2-nivå er «Test i norsk – høyere nivå», også kalt Bergenstesten (både muntlig og skriftlig), norskprøven til Kompetanse Norge (tidligere VOX), samt eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene med karakteren C eller bedre (Helsedirektoratet, 2019).

Autorisasjonsprosessen foregår i to trinn: I første trinn vil det bli vurdert om søkerens utdanning er jevngod med tilsvarende norsk utdanning. Kravene til jevngodhet med norsk utdanning vil være de samme som i dag. Utdanning fra land utenfor EU/EØS og Sveits kan ha avvik som gjør at utdanningen ikke blir vurdert som jevngod. I noen tilfeller vil det være mulig å få godgjort nødvendig kyndighet gjennom veiledet praksis, tilleggsutdanning og/eller yrkeserfaring.

Det er kun søkere som har fått sin utdanning vurdert som jevngod eller er vurdert som kyndig, som vil få en bekreftelse fra Helsedirektoratet om at de kan gå videre til andre trinn. I andre trinn må søkeren dokumentere å ha gjennomført kurs i nasjonale fag, legemiddelhåndtering og fagprøve (FOR-2016-12-19-1732 Helse- og omsorgsdepartementet).

4 Tilpasninger til nasjonale føringer og fagplaner

I forskriftet om tilleggskrav står det at «Helsedirektoratet kan fritta fra tilleggskrav etter § 4 til § 6, dersom søkeren har gjennomført kvalifiseringstiltak som oppfyller kravene til innhold fastsatt etter første ledd» (Forskrift FOR-2016-12-19-1732 Helse- og omsorgsdepartementet).

Målet med tilpasninger som ble gjort var at tilleggskravene (kurs i nasjonale fag, legemiddelhåndtering, fagprøve) skulle flettes inn i emneplanene, basert på fagplan for bachelorutdanning i sykepleie 2013 og tilpasset denne gruppen. Emneplanene ble utarbeidet

underveis mens studentene fulgte studieløpet. Selve studieplanen ble ferdig utarbeidet våren 2019, inkludert emneplanene (Fakultet for helsefag VID, 2019).

Studiet som ble utarbeidet utgjør 60 studiepoeng og er fordelt over 2 år: 4 semestre á 15 studiepoeng. Det er utarbeidet emneplaner for alle 4 semestre. Studentene følger teoriundervisning sammen med ordinære bachelorstudenter ved sykepleierutdanningen så langt det lar seg gjøre. De emneplantilpasningene som er gjort handler om noe endret omfang i forhold til normal plan, samt tilpasninger til forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits. Nasjonale fag, legemiddelhåndtering og praktisk testing er inkludert i emneplanene. §7 i forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits gir adgang til å søke fritak dersom søkeren har gjennomført disse kvalifiseringstiltakene (etter §4 til §6 i samme forskrift). VID vitenskapelige høgskole er innvilget et slikt fritak og studentene kan etter endt studie søke Helsedirektoratet om autorisasjon som sykepleier.

5 Gjennomføring

Studiet kompletterende utdanning startet 29. januar 2018. Det var 16 studenter ved skolestart. Disse hadde fått betinget opptak. Betingelsene var:

1. Studenten må ha dokumentasjon fra Helsedirektoratet der det kommer fram studiepoengberegning fra tidligere utdanning samt grunnlag for avslag på autorisasjon, samt dokumentasjon på hva studenten må komplettere for å få jevn god utdanning med norsk utdanning. Denne dokumentasjonen skal ikke være eldre enn datert 15.7.2015.
2. Studenten må ha dokumentasjon for å ha bestått norskprøve på nivå B2 eller tilsvarende, alternativt bestå prøven og dokumentere den innen juni 2018.
3. Godkjent politiattest.

Det viste seg at tre studenter hadde utdanning på lavere nivå enn bachelornivå. De tre måtte slutte etter 3 uker. Å bestå norskprøve på nivå B2 innen juni 2018 var vanskelig for flere studenter. De viste likevel en bra progresjon i utdanningen. Derfor fikk disse studentene utvidet frist å bestå norskprøven.

5.1 Første semester

Studiet startet med emnet Sykepleie til eldre i institusjon, 15 studiepoeng. Formålet med emnet var å tilegne seg kunnskap og kompetanse i utøvelse av grunnleggende sykepleie til hjelpetrequende eldre i institusjon. Emnet hadde en teoretisk del og en praksisdel. Sentrale tema var kunnskap om det gamle mennesket, legemiddelhåndtering til eldre, kosthold og ernæring, etikk, jus og åndelige og eksistensielle behov. Det var forventet forkunnskaper i sykdomslære og generell farmakologi.

Alle studentene fikk sykepleiere som praksisveiledere i 7 ukers klinisk veiledet praksis. Studentene fikk gode tilbakemeldinger fra praksisstedene. Studentene har jobbet flere år i ulike sykehjem/hjemmetjeneste som helsefagarbeidere med sykepleierutdanning i bakgrunn og dette var synlig i praksis. Studentene ble vurdert til å være på nivå med 3. års studenter eller høyere.

Etter klinisk veiledet praksis startet studentene med eksamen i emnet. Det viste seg at akademisk skriving var et ukjent begrep for mange. Norsk grammatikk og rettskriving var også en stor utfordring. Høgskolens retningslinjer for oppgaveskriving ble gjennomgått nøye, men likevel hadde mange av studentene vansker med å følge dem. Studentenes muntlige språk er bra, men mange har utfordringer med akademisk skriving.

5.2 Andre semester

Det andre semesteret hadde emnet Sykepleie til pasienter i hjemmet og deltema kommunikasjon og samhandling, 15 studiepoeng. Emnet handlet om å utvikle kompetanse i sykepleie til mennesker med langvarige og kroniske lidelser. Fokuset var på rehabiliteringsprosesser og mestring på individnivå, men emnet ga også kunnskap om behandlingsskjeden mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten. Emnet hadde en teoridel og 8 ukers praksisstudier i hjemmebaserte tjenester. Deltema kommunikasjon og samhandling handlet om praktisk anvendelse av kunnskaper innen kommunikasjon relatert til pasienter med utfordringer i behandlings- og rehabiliteringsprosessen.

Studentene fikk ekstra utvidet undervisning i akademisk skriving, samt skrivetrening og tilbakemelding på egne skriftlige arbeider. Det ble arrangert en kommunikasjonsdag der studentene gjennomførte simulerte praktiske øvelser i kommunikasjon og samhandling med

pasienter. Resultatene i emnet viste at studentene hadde en god progresjon i både muntlige og skriftlige oppgaver.

5.3 Tredje semester

Det tredje semesteret hadde emnet Metode, fagutvikling og ledelse, 15 studiepoeng. Emnet inneholdt temaene:

Legemiddelhåndtering og farmakologi: Formålet var å få kunnskap og kompetanse i utøvelse av grunnleggende sykepleie. Sentrale temaer var farmakologi og legemiddelhåndtering.

Vitenskapsteori og metode: Formålet var å få innføring i ulike kunnskapsformer, vitenskapsteori og forskningsmetode.

Fagutvikling og ledelse: Omhandlet organisering og ledelse av sykepleietjenesten, kvalitetssikring, endringsarbeid og fagutvikling, inklusiv fagutviklingsprosjekt på studentens egen arbeidsplass.

I dette semesteret ble det gjennomført emnet Medikamentregning og emnet Praktiske ferdigheter i sykepleie. Medikamentregning inneholdt både teori, praktiske øvelser og medikamentregningstest. Praktiske ferdigheter inneholdt øvelser og simulering i Øvingscenteret og ble avsluttet med en flervalgstest og en praktisk test.

Dette semesteret opplevdes som krevende for studentene. Det ble større belastning pga. emnene medikamentregning og praktiske ferdigheter i sykepleie i tillegg til 15 studiepoeng. Studentene hadde en hjemmeeksamen i slutten av semesteret, der de jobbet med kvalitetsforbedringsprosjekt på egen arbeidsplass. Studentene viste bra kunnskapsnivå i prosjektet, samt enda bedre progresjon i skriftlig framstilling.

5.4 Fjerde semester

Det fjerde semesteret hadde emnet Psykisk helsearbeid, 15 studiepoeng. Emnets hovedfokus var sykepleierens rolle i psykisk helsearbeid. Hensikten med emnet var at studenten skulle oppnå sykepleiefaglige kunnskaper og ferdigheter i psykisk helsearbeid. Emnet hadde 7 ukers klinisk, veiledet praksis. Praksisstudier kunne være knyttet til kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. I tillegg fikk studentene en innføring i teoretiske perspektiver i sykepleie, kunnskapsbasert praksis og sykepleieprosessen samt kulturell kompetanse.

Praksisstudier ble gjennomført i skjermet avdeling i sykehjem, ambulerende tjeneste i hjemmesykepleien og spesialisthelsetjenesten. Studentene var fornøyde med samtlige praksisplassene. De hadde fokus på psykisk helsearbeid, men også på sykepleiefaglige- og ledelsesoppgaver. Dette var nyttig med tanke på at de etter dette semesteret skal søke autorisasjon og skal inn i sykepleierstillinger og oppgaver og ansvar det bringer med seg.

5.5 Emneevaluering av teori- og praksisstudier

Studentene fylte ut et evalueringsskjema etter hvert semester. Gjennom hele utdanningen har studentene svart at de har vært i stor grad fornøyde (på skala fra 1 til 5 har studentene svart gjennomsnittlig fra 4 til 5). De har vært mest fornøyde med lærerstyrte undervisningsformer, gruppearbeid med lærer, simulering og ferdighetstrening. De svarer også at de er fornøyde med digitale arbeidsformer. Videre svarer de at de i stor grad er fornøyde med praksisstudier og praksisveiledere. Etter første semesteret ga studentene tilbakemelding på at de trengte kurs i oppgaveskriving. Etter 3. semester ga studentene uttrykk for at det var for mange arbeidskrav og eksamener. Det ble tidspress pga. de var på jobb de dagene de ikke var på skolen.

6 Implementering av tilleggskrav i henhold til «Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell»

Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits, §7 gir adgang til å søke fritak dersom søkeren har gjennomført disse kvalifiseringstiltakene (etter §4 til §6 i samme forskrift). VID vitenskapelige høyskole ble innvilget et slikt fritak basert på at tilleggskravene er implementert i studiet i følgende læringsutbyttebeskrivelsene:

6.1 Tilleggskrav: Kunnskap om oppbygging og organisering av helse- og omsorgstjeneste

Følgende læringsutbyttebeskrivelser omhandler struktur, definisjoner og begreper, prioriteringer, forebygging, yrkesspesifikk rolle og funksjon i:

Kommunehelsetjenesten:

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til pasienter i hjemmet og deltema kommunikasjon og samhandling:

- Studenten anvender kunnskap om organiseringen av sykepleietjenesten innen kommunehelsetjenesten, og om lovverk og rammer som regulerer tjenesten.
- Studenten kan anvende helsefremmende og rehabiliterende strategier i samarbeid med pasienter, pårørende og tverrfaglig personale på en måte som ivaretar pasientens medbestemmelse, sikkerhet og verdighet.

Praksisstudier:

- Forklare praksisstedets plassering og organisering i kommunehelsetjenesten.
- Forklare praksisstedets samarbeidslinjer i kommunehelsetjenesten og med spesialisthelsetjenesten.
- Forklare hvordan planer, lover, vedtekter og retningslinjer regulerer kommunehelsetjenesten.
- Forstå gangen i utforming av helsevedtak og klage på vedtak i hjemmebaserte tjenester.
- Gjøre rede for ansvarsforhold mht. rehabilitering og individuell plan.

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til eldre i institusjon:

- Studenten tilegner seg kunnskap om ulike perspektiver på alderdom.
- Studenten tilegner seg kompetanse innen sykepleie til etniske minoriteter.
- Studenten samarbeider, etablerer tillitsforhold og kommuniserer med pasienter og pårørende, medstudenter, lærere og ansatte i praksisfeltet på en måte som er preget av respekt, tillit og forpliktelse.

Læringsutbytte i emnet Metode, fagutvikling og ledelse:

- Studenten kan gjøre rede for organisering og ledelse av sykepleietjenesten.
- Studenten kan gjøre rede for betydning av fagutvikling i sykepleien og forstår saksgangen i endringsarbeid.
- Studenten forstår hvordan konflikter kan oppstå i et arbeidsmiljø og kan forklare hvordan en kan håndtere konflikter.

- Studenten kan planlegge og lede et avgrenset fagutviklingsprosjekt i sykepleien i samarbeid med ledelse og ansatte på eget arbeidssted.

Spesialisthelsetjenesten:

Læringsutbytte i emnet Psykisk helsearbeid:

- Studenten kan anvende kunnskap om kliniske fenomener, sykdomsprosesser, arbeids- og behandlingsformer samt teorier innen psykisk helsevern og psykisk helsearbeid.
- Studentene er ledere av eget fag, samhandler tverrprofesjonelt og strukturelt for å skape gode omsorgs- og behandlingstilbud for pasientene.
- Studenten kan beskrive sentrale trekk ved sykepleiefagets tradisjon, funksjoner, og profesjon.

Læringsutbytte i emnet Metode, fagutvikling og ledelse:

- Studenten kan gjøre rede for organisering og ledelse av sykepleietjenesten.

Temaer i undervisningen:

- Organisasjon og faglig ledelse
- Helsepolitiske og juridiske rammer for helsetjenesten og sykepleietjenesten
- Organisasjonskunnskap
- Ansvar og myndighet
- Organisasjonsmodeller
- Organiseringskunnskap
- Samhandlingskompetanse
- Ledelseskompetanse
- Endringsarbeid
- Konfliktforståelse og konflikthåndtering

Pasient- og brukerorganisasjoner:

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til eldre i institusjon:

- Studenten samarbeider, etablerer tillitsforhold og kommuniserer med pasienter og pårørende, medstudenter, lærere og ansatte i praksisfeltet på en måte som er preget av respekt, tillit og forpliktelse.
 - Tema i undervisningen: Pårørende til pasienter på sykehjem

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til pasienter i hjemmet og deltema kommunikasjon og samhandling:

- Studenten kan anvende helsefremmende og rehabiliterende strategier i samarbeid med pasienter, pårørende og tverrfaglig personale på en måte som ivaretar pasientens medbestemmelse, sikkerhet og verdighet

Læringsutbytte i emnet Psykisk helsearbeid inkl. tilleggstema:

- Studenten ivaretar pasientrettigheter og brukerperspektivet.
- Studenten behersker relevante faglige verktøy, prosedyrer og hensiktsmessige kommunikasjonsferdigheter i samhandling med pasienter/brukere, pårørende og kolleger.
 - Tema i undervisningen: Bruker- og pårørendeperspektivet

6.2 Tilleggskrav: Kunnskap om helse-, trygde- og sosialrett

Følgende læringsutbyttebeskrivelser omhandler relevante lover og forskrifter, dokumentasjon, taushetsplikt, pasient- og brukerrettigheter samt relevante trygdeordninger:

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til eldre i institusjon:

- Studenten reflekterer over etiske problemstillinger ved hjelp av etiske prinsipper og yrkesetiske retningslinjer.
 - Tema i undervisningen vil kunne hjelpe studenten til å tilegne deg kunnskap i/om:
 - Autonomi, medbestemmelse, samtykke, tvang, ressursknapphet
 - Etiske prinsipper, yrkesetiske retningslinjer og lovverk
 - Etiske utfordrende situasjoner i sykepleie til eldre i institusjon

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til pasienter i hjemmet og deltema kommunikasjon og samhandling:

- Studenten anvender kunnskap om organiseringen av sykepleietjenesten innen kommunehelsetjenesten, og om lovverk og rammer som regulerer tjenesten.

Læringsutbytte i emnet Metode, fagutvikling og ledelse:

- Studenten anvender aktuelle lover og forskrifter som gjelder for sykepleierens ledelsesfunksjon.

Læringsutbytte i Emnet Psykisk helsearbeid inkl. tilleggstema:

- Studenten kan anvende kunnskap om aktuelt lovverk med fokus på tvang og pasientrettigheter, med utgangspunkt i *Pasient- og brukerrettighetsloven* og *Lov om psykisk helsevern*.
- Studenten har kunnskap om folketrygdloven.
- Studenten har kunnskap om abortloven.
- Studenten har kunnskap om krav til dokumentasjon av sykepleie i pasientjournalen.

6.3 Tilleggskrav: Kunnskap om kulturforståelse

Følgende læringsutbyttebeskrivelser omhandler yrkesetiske retningslinjer, norske tradisjoner, kosthold og norsk væremåte:

Læringsutbytte i emnet Psykisk helsearbeid inkl. tilleggstema:

- Studenten har kunnskap om og forståelse for norsk kultur og tradisjoner i profesjonsutøvelsen.
- Studenten har kunnskap om sykepleieres kompetansebehov i møte med etniske minoritetspasienter.

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til eldre i institusjon:

- Studenten reflekterer over etiske problemstillinger ved hjelp av etiske prinsipper og yrkesetiske retningslinjer.
- Studenten tilegner seg kompetanse innen sykepleie til etniske minoriteter.

6.4 Tilleggskrav: Kunnskap om nasjonale satsningsområder

Følgende læringsutbyttebeskrivelser omhandler prioriterte områder innen helse- og omsorgstjenesten:

Læringsutbytte i emnet Metode, fagutvikling og ledelse:

- Studenten kjenner til relevante prioriterte områder innenfor nasjonal helsepolitikk.

Læringsutbytte i emnet Psykisk helsearbeid inkl. tilleggstema:

- Studenten kjenner til organisasjonsformer og helsepolitiske utfordringer innen psykisk helsearbeid.
- Studenten kjenner til satsinger og prioriteringer i norsk helsevesen.

6.5 Tilleggskrav: Håndtering av legemidler

Følgende læringsutbyttebeskrivelser omhandler legemiddelhåndtering, farmakologi og medikamentregning:

Læringsutbytte i emnet Metode, fagutvikling og ledelse:

- Studenten har kunnskaper om medikamentell behandling av pasienter.
- Studenten har kunnskap om regelverk og rekvireringsrett.
- Studenten har erfaring med administrasjon av medikamenter til primærpasient under veiledning.
- Studenten mestrer medikamentregning og –håndtering.
- Studenten kan demonstrere forskriftsmessig medikamentregning.

Konkretisering av læringsutbyttene:

- Kunne spesiell farmakologi til hjerte- og karsykdommer.
- Kunne anvende kunnskap om legemidlers virkning og bivirkning i observasjon av legemiddelbehandling av sentrale hjerte- og karsykdommer.
- Kunne spesiell farmakologi om diabetes.
- Kunne anvende kunnskap om legemidlers virkning og bivirkning i observasjon av legemiddelbehandling av type-1 diabetes og type-2 diabetes.
- Få kunnskap om medikamentell behandling ved demens og kognitiv svikt.
- Få kunnskap om spesiell farmakologi ved nevrologiske sykdommer.
- Kunne anvende kunnskap om legemidlers virkning og bivirkning i observasjon av legemiddelbehandling av sentrale nevrologiske sykdommer.

Læringsutbytte i emnet Psykisk helsearbeid inkl. tilleggstema:

- Studenten kan beherske administrasjon av medikamenter under veiledning, og kan anvende kunnskap om legemidlers virkninger og bivirkninger i observasjon av legemiddelbehandling.

Læringsutbytte i emnet Sykepleie til eldre i institusjon:

- Studenten har erfaring med administrasjon av medikamenter til primærpatient.

6.6 Tilleggskrav: Fagprøve

Test i praktiske ferdigheter er satt sammen fra ordinære emneplaner for å oppfylle kravet om Fagprøven etter § 4 i forskriften. Testene gjennomføres elektronisk og praktisk og baseres på læringsutbyttebeskrivelser fra de eksisterende emneplanene. Testene krever forkunnskaper i anatomi, fysiologi, sykdomslære, mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene.

Læringsutbytte i emnet Praktiske ferdigheter i sykepleie:

- Studenter evner å observere, vurdere og iverksette sykepleietiltak ovenfor pasienter, samt bruker kartleggingsverktøyene ABCDE og NEWS.
- Studenten har grunnleggende kunnskap om strukturert kommunikasjon og samarbeid i team ved hjelp av ISBAR.

Konkretisering av læringsutbyttene:

- Få grunnleggende kunnskap og handlingskompetanse i møte med den akutt kritisk syke pasienten.
- Få grunnleggende kunnskap og handlingskompetanse i møte med den kirurgiske pasienten (pre-, per- og postoperativt).
- Få grunnleggende kunnskap og handlingskompetanse i møte med den medisinske pasienten.
- Få grunnleggende kunnskap og handlingskompetanse om den eldre skrøpelige pasienten.
- Bli HHLR-sertifisert.

7 Diskusjon

Studentene har hatt god progresjon i løpet av studiet. Noen av studentene fikk lov til å fortsette utdanningen selv om de ikke hadde levert godkjent resultat på norsktest innen juni 2018. Dette ble bestemt i samråd med fakultetsledelsen og studieadministrasjonen, og ble begrunnet med at studentene klarte å levere bra resultater og viste god progresjon i studiet. Studenter som ikke får karakteren på siste eksamen ført inn i karakterbeviset, får ikke komplett karakterutskrift før norsktesten er godkjent. Det samme gjelder medikamentregningsprøven.

All undervisning og praksisstudier har vært nærværspiktig. Studentene har vært veldig flinke og motiverte til å møte opp på undervisning og i praksisstudier. Det har vært veldig lite fravær. Få spesielle hendelser har gjort at studenten ikke har kunnet delta i teori/praksis. Da er det blitt inngått individuelle avtaler i form av innleveringsoppgaver og/eller utsatt praksis til neste periode. I emneevalueringer har studentene gitt tilbakemeldinger at de har vært i stor grad fornøyde med studiet, men har også pekt på hva de har vært mindre fornøyde med og kommet med forbedringsforslag. Innspill fra studentene har vært verdifulle og er blitt tatt hensyn til ved planlegging og tilrettelegging til neste kull.

Samarbeidet med forelesere og emneansvarlige i bachelorutdanningen har fungert veldig bra. Største utfordringen har vært å planlegge store nok undervisningsrom slik at det har vært plass også til Kompletterende utdanning. Her har studieadministrasjonens timeplanansvarlig vært til stor hjelp. Når det har vært gruppearbeid eller øvelser, har det alltid vært kommunikasjon med forelesere/emneansvarlige og studieledere slik at det har blitt gitt ressurser til en ekstra gruppe hvis nødvendig. Forelesere har ikke fått merarbeid, prosjektleder ved VID har ført nærværsskjema, lagt inn alle forelesninger og beskjeder tilgjengelig i elektronisk læringsplattform til kompletterende utdanning, samt hatt veilednings- og godkjenningsansvar i gruppearbeid, arbeidskrav, og hatt sensur med ekstern sensor på alle eksamener. Det har dog vært en utfordring for studentene å delta i undervisning med ordinære bachelorstudenter - ikke pga. faglig nivå men pga. tilhørighet. Å delta i undervisning med medstudenter som man ikke kjenner fra før og som er mye yngre kan være krevende. Men dette har gått seg til og samholdet i klassen kompletterende utdanning har vært bra. De har hatt en tillitsvalgt og en varatillitsvalgt som har tatt opp saker med prosjektleder ved VID ved behov. Terskelen for å

kontakte prosjektlederen har vært lav for alle studenter, og de har fått svar stort sett omgående.

Prosjektet har krevd ekstra ressurser fra studieadministrasjonen. Studiet ble startet midt i skoleåret og da ble ikke studentene med i vanlige skolestartsrutiner, men dette måtte tilrettelegges spesielt. Samarbeidet med studieadministrasjon har vært tett og bra, sammen har vi løst uklarhetene og lært mye underveis.

Det har vært jevnlig møter i fakultet for helsefag med prodekan, studieleder og kontorsjef fra studieadministrasjon. Disse møtene har vært uvurderlig støtte for prosjektlederen ved VID for å kunne vurdere at prosjektet var på riktig vei, og at viktige milepæler ble nådd.

Nivået på resultater på arbeidskrav og eksamener har vært tilfredsstillende. Arbeidskravene har vurdering godkjent/ikke-godkjent. Eksamener har vurdering enten bestått/ikke-bestått eller vurderingsskala A-F. Det har vært en god progresjon med tanke på resultater og tilbakemeldinger. Studentene forteller selv at de har lært mye om oppgaveskriving, om å bruke pensumlitteratur og selvvalgt litteratur, søke artikler i databaser, samt bruke referanser. Teori i de ulike semestre har vært nyttig, både som oppfriskning av egen kunnskap og ny kunnskap som de trenger når de begynner å jobbe som sykepleiere. Norske begrep på sykepleiehandlinger har også vært en nyttig læringsutbytte for studenter som tidligere har studert på et annet språk.

Tilgang på praksisplasser har vært en utfordring. Det er fra før knapphet på praksisplasser til ordinære bachelorstudenter. Godt samarbeid med praksiskoordinator på VID har vært avgjørende. Praksiskoordinator er med i koordinatorforum med andre høyskoler og praksissteder og har frontet behovet for praksisplasser også for kompletterende utdanning. Denne utdanningen blir nå mer og mer kjent i Oslo og omegn, og interessen for å ta inn studenter fra kompletterende utdanning er økende. Studentene får veldig gode tilbakemeldinger fra praksisveiledere: studentene er motiverte, pliktoppfyllende og positive. De har flere års erfaring i å jobbe som helsefagarbeider enten i sykehjem eller hjemmesykepleie og kommer raskt inn i praksisoppgaver. Største utfordring i praksis for disse studentene har vært å skille mellom oppgaver for helsefagarbeider og sykepleier. Det har vært avgjørende at de har fått praksisplass utenfor sin egen arbeidsplass og sine arbeidskolleger, slik at de har kunnet ha forventninger og fokus på sykepleiers rolle og ansvar.

Etter å ha fått tildelt praksisplassene, har prosjektleder på VID tatt kontakt med praksisstedene, sendt informasjon og praksisdokumenter og avtalt oppmøte og samtaler med praksisveiledere og studenter. På denne måten er ikke praksiskoordinator blitt belastet med dette arbeidet. Prosjektleder på VID har også hatt rollen som lærerveileder i praksis. Dette har fungert bra. Siste praksisperiode var det to lærerveiledere da vi startet med nytt kull i tillegg til dette kullet.

Basert på samtaler med studenter og kartlegging som ble gjort i 2016, viser at det fortsatt er stort behov for denne utdanningen. Utdanningen som er fleksibel deltidsstudie er lettere å gjennomføre, sammenlignet med heltidsstudie. Det har startet et nytt kull høsten 2019 som ikke lenger er en del av prosjektet. Det planlegges et nytt kull til høsten 2020 som lyses ut åpent med studieavgift, og det søkes tilskudd fra Kunnskapsdepartementet fra høsten 2021. Det har vært flere forespørsler fra potensielle studenter, og fra kommuner og fylkeskommuner. Det er viktig å markedsføre utdanningen og lyse ut på søknadsweb som ordinær studie ved VID.

Parallelt med studieløpet har det vært jevnlig møter i prosjektets arbeidsgruppe med representanter fra Sykehjemsetaten i Oslo, Norlandia Care, Diakonhjemmet omsorg og Helsedirektoratet. «Veien blir til mens vi går» har vært vår motto. Det har vært veldig bra samarbeid i gruppen, utfordringene er løst underveis. Det har også vært helt nødvendig å ha Helsedirektoratet med på veien slik at uklarheter og utfordringer har blitt løst omgående.

Det er gjort noen endringer i opptakskravene til høsten 2020. Krav til norsk og engelsk i henhold til forskrift om opptak til høyere utdanning må være oppfylt. Helsedirektoratet har høyere krav til kompetanse i norsk enn opptakskravene. For å kunne søke autorisasjon etter endt studie, må Helsedirektoratets krav være innfridd. Vedtaket på dokumentasjon av avslag på autorisasjonssøknad må være datert etter 1.6.2016, med oversikt over hva som må kompletteres for å oppnå en jevn god sykepleierutdanning i Norge.

8 Konklusjon

Prosjektet har vært vellykket, med 13 studenter som har fullført 60 studiepoeng, inkludert tilleggskrav. For noen studenter gjenstår det å bestå norsktest på B2-nivå og medikamentregning for å få komplett karakterutskrift.

Behovet for kompletterende utdanning er fortsatt stort utfra kartleggingen som ble gjort av Norlandia Care og Sykehjemsetaten i Oslo i 2016. Det samme inntrykket får man også utfra de henvendelsene som har kommet til VID fra potensielle kandidater.

Mange utenlandske sykepleiere med utdanning utenfor EU/EØS og Sveits får ikke autorisasjon som sykepleier i Norge. Disse utgjør et ubrukt potensiale i en sektor som har stort behov for kvalifiserte tjenestutøvere. Samarbeidsprosjektet resulterte i et kvalifiseringsløp mot norsk sykepleierautorisasjon.

Ansatte innenfor eldreomsorgen med utenlandsk sykepleierutdanning, som ikke har fått norsk autorisasjon, har fått oppfylt sitt ønske om å bruke sine ressurser og kvalifisere seg til norsk autorisasjon som sykepleier.

Kompletterende sykepleierutdanning bidrar til å møte behovet samfunnet har for kvalifisert arbeidskraft innenfor helse og omsorg. Med sin sammensatte bakgrunn har de i tillegg verdifull kunnskap om ulike kulturer. Dette vil være gode bidrag i utviklingen av helsetjenestene i et samfunn som stadig bli mer flerkulturelt.

Referanser

Fakultet for helsefag VID. (2019). *Studieplan for Kompletterende utdanning for sykepleiere med utdanning fra land utenfor EU/EØS og Sveits, 60 studiepoeng*. VID vitenskapelige høyskole, Oslo.

Helsedirektoratet. (2018). *Nye krav til autorisasjon for helsepersonell med utdanning fra utenfor EU/EØS*. Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/nyheter/nye-krav-til-autorisasjon-for-helsepersonell-med-utdanning-fra-utenfor-eueos>

Lovdata.no. (2016). Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits. FOR-2016-12-19-1732. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-12-19-1732?q=fagpr%C3%B8ve>

Sykehjemsetaten i Oslo. (2017). *Prosjektmandat: Kompletterende utdanning: Et prosjekt for individualiserte kvalifiseringsløp i sykepleie for sykepleiere med utdanning utenfor EU/EØS*.

ISBN: 978-82-93490-50-0
ISSN: 2464-3777

